

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וגו'

מלחמה זו היא בכל דור ודור בבחי' כל נפש מישראל. כי הנה בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות א"ע כאלו יצא ממצרים. ולכן מזכירין יציאת מצרים בכל יום בוקר וערב. שבחי' יציאת מצרים הוא בכל נפש מישראל בכל יום ואחר יצ"מ עומד' לנגדו מלחמ' עמלק כמ"ש אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרי' וכת' אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים:

מקור נשמות ישראל נק' בשם כנסת ישראל. על שם הקבוץ והכניסה שמתקבץ ומתאסף לתוכה עיקר החיות וההשפעה מבחי' ישראל דלעילא בחי' כי שרית עם אלהים וגו' היא בחי' הארת שם הוי"ה שלמעלה מבחי' אלהים והנה בכל נשמה בפרט היא היא נקודת הלב ממש שבכל נפש מישראל שבטבעה היא כשלהבת העולה מאליה לרכבה בו ית'. והיא היא בחי' עצמות הנפש ומהותה שיסודתה בהררי קדש חלק אלוה ממעל ממש. וכל חפצה ותשוקתה ליבטל וליכלל באור הוי"ה וממנה מתפשטות כחות הנפש שכל ומדות כו'. עד שמתפשטת במחשבה דבור ומעשה שהם בחי' לבושין שאינן ממהות הנפש כנודע. וגם השכל ומדות שהם ממהות הנפש הם מתלבשין בלבושי השכל ומדות שבנפש הבהמית שמנוגה טוב ורע כו'. והנה בחי' נקודה זו של עצמות הנפש ומהותה הגם שהיא שוה בכל נפש מישראל מ"מ אינה מתגלה בשוה.

והנה ענין גלות מצרים הוא שהיה אז גילוי בחי' נקודת הלב בגלות שהיא בחי' קטנות בחי' אמונה לכדה. וכמ"ש ויאמן העם וישראל מאמינים בני מאמינים. אך אח"כ כתיב אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה שהיא הרחבת הדעת. וכמ"ש וידעתם כי אני ה' שבהרחבות הדעת תהיה הרחבת גילוי נקודה זו ביתר שאת שתתלהב ותתלהט נקודת לבו עד שתתגלה ותתפשט בכל כחות הנפש בבחי' פנימיות. משא"כ באמונה לכדה אינה אלא בחינת מקיף והרחבת הדעת הוא כמארז"ל כל המאריך באחד כו'. דהיינו להאריך ולהרחיב בדעתו ובעומק לבו עד מקום שיד שכלו ותבונתו מגעת איך שאני הוי"ה לא שניתי ממש כמו קודם בריאת העולם. כי גם עתה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד כי כולא קמיה כלא ממש חשיבי כי רק הודו וזיוו של שמו לבדו מאיר על הארץ ושמים כו'. ואי לזאת הכל בטלים אצלו ית' ואליו תכסוף נפש כל חי והאופנים וחיות הקדש ברעש גדול וכו' וכל מה שיאריך בזה וכיוצא בזה ברוחב ובעומק בעיני שכלו ולבבו יבין שלא יהיה לו חפץ ורצון אחר בלתי לה' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ רק אליו לבדו תכסוף נפשו לרכבה בו ית'. ועי"ז ואהבת את הוי"ה שיהא אלהיך בכל לבבך. פי' שיהא הלב משכן וכלי קבול ממולא מבחינת גילוי הוי"ה. שיהא שורה ומתגלה בקרב איש ולב עמוק בהתלהבות והתלהטות רשפי אש עזה ולעמוד נגד כל מונע ולהפקיר א"ע ולהשליך נפשו ורצונו שמנפש הבהמית מנגד רק ישים אליו לבו מנקודת פנימיותו.

אך כיצד יגיע אדם לבחי' גילוי בחי' זו מאחר שהיה תחלה בבחי' גלות מצרים שנקודת הלב היא בבחי' קטנות ומסותרת ומכוסה בלבושי הנפש הבהמית למשוך אחר חיי הגוף ותענוגיו שהם הם היו אצלו חיים ותענוגים גמורים כל חד לפום מאי דידע בנפשיה. ואיך יהפך לבו מן הקצה אל הקצה ומן ההפך אל ההפך לגמרי להיות אהבת ה' תקועה בלבו כחיינו ממש. הנה על זה נאמר ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף שלא נסעו ממצרים מיד לארץ ישראל אלא דרך המדבר. וכתיב לכתך אחרי במדבר שבחי' המדבר הוא בחינת אחרי ה'. והענין כי הנה יש בקדושה בחי' פנים ואחור. כמ"ש וראית את אחורי וגו'. וכתוב מגילה עפה כתובה פנים ואחור וגו'. וכנודע לידועי חן שיש שמות שהן בבחי' אחוריים והם שמות דקדושה. וכך יש בנפש האלהית פנים ואחור. פנים הוא בחי' פנימיות הלב ששורה ומתגלה בו בחי' הוי"ה אחד בגילוי ממש שזהו חיותו וקיומו והוא הוא שעשועיו ותענוגיו וחדות ה' ממש היא מעוזו. ובחי' אחור הוא שאינו מתגלה בו כל כך בבחי' חיות ותענוג רק שהוא מכריח וכופה את לבו להטות לבבו אליו יתברך ולאהבה אותו. וזהו לעשותה לאהבה שהיא אהבה העשויה בלב ע"י התבוננות ג"כ שמתבונן ומעמיק דעת בה' אחד ואיך שהוא חיי החיים ומקור התענוגים אשר ע"כ יאתה כו'. ואעפ"כ לא מפני זה תהיה אהבה זו לבדה ממלא כל תוכיות הלב שלא להיות שום חפץ ורצון אחר כלל אלא שאהבה זו היא המושלת בלב ע"י המוח השליט על הלב שליט דוקא והוא בחי' אתכפייא סטרא אחרא ולא בחי' אתהפכא כנ"ל. והמשכיל יבין שיש בזה כמה מדרגות זו למעלה מזו. דהיינו שהגם שיעורר את האהבה בלבו עד שתחפץ באמת להתפשט מלבושי נוגה להיות בכל לבבך ובכל נפשך התלבשות מחשבה במחשבה כנ"ל. עם כל זה עדיין לא נתפשטה מלבושי נוגה לגמרי למאוס ברע רק שע"י התבוננות השכל מכריח ומחייב את הנפש לצאת מנרתקה עד שלבושי נוגה הם אצלו בעת ההיא בבחי' שינה שהרע כפוף ובטל אצלו ונק' בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב באהבה הטבעית שבשרש נפשו. וביצר הרע לאתכפייא סט"א כו'. אבל עדיין אינו בבחי' לאתהפכא חשוכא לנהורא כנ"ל. דהיינו שאין לו אלא לב א' כו'.

והנה ארז"ל שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כן אין בלבנו אלא וכו' כי יעקב הוא ישראל שהוא בחי' ומדרגה העליונה שאין לו אלא לב אחד ומתענג על הוי"ה כנ"ל. וכך השבטים שהם כללות הנשמות עד סוף כל הדורות גם בחי' הבינונים שהם למטה ממדרגה זו אעפ"כ אין בלבנו אלא אחד. והיינו בחינת אתכפייא שע"י נעשה ג"כ גילוי הוי"ה אחד בכל לבבך ובכל נפשך והתלבשות מחשבה במחשבה כנ"ל. והיא היא הדרך שיבור לו האדם להתבונן בעומק שכלו ותבונתו בה' אחד כפי אשר תוכל נפשו שאת שע"י יכוף ויטה לבבו לאהבה את ה' ולעמוד נגד כל מונע בשבירת התאוות וככבשתן

על ידי המוח השולט על הלב לאכפיי' סט"א ומזה יעלה ויבא לבחי' אתהפכא כנ"ל. ויהיה גלוי פנימיות נקודת הלב ויאר ה' פניו וגו'. וזהו ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך וגו' שמבחי' אחוריים דקדושה נמשך לאדם שיהא לו דרך ומבוא לגלוי הוי' בפנימיות ולכן נק' ק"ש קבלת עול מלכות שמים עול דוקא שהוא בחי' אתכפיי' ובחי' אחרי ה' ילכו כאריה ישאג וגו'; והנה עול זה הוא קבלת מדת מלכותו ית' מלכות שמים. להתגבר נגד כל מונע בסוד מרע ולא תתורו אחרי לבבכם עוצם עיניו וגו' ובוועשה טוב אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד ונק' עובד אלהים מפני אחת היתירה על הרגילות כו'. וע"י זה מקיים שום תשים עליך מלך וגו'.

אך הנה זה לעומת זה עשה אלקים שיש פנים ואחור בקליפה ג"כ כמו בקדושה ויניקתם ואחיותם באחוריים דקדושה. והנה ראשית גוים עמלק שהוא בחי' עורף דקליפה. ולכן נק' עמלק ע"ם מל"ק שמליקה מן העורף. וכיאר הענין כי מעלת ישראל כי עם קשה עורף הוא שלכן בקש משה וסלחת שהם מבחי' עורף דקדושה שיש להם התגברות בחי' אחרי הוי"ה ילכו שיכולים לכופ את הלב בשבירת התאוות וכבישתן ולעמוד נגד כל מונע בהתגברות ובחוזק ונק' בחי' עורף שהעורף הוא המחבר ומקשר המוחין שבראש להיות להם התפשטות בגוף שע"ז נמשך אל הלב להטות לבב האיש ולהפכו מן ההפוך אל ההפוך לגמרי מאחר שמגילוי בחי' אחרי ה' יבא אח"כ לגילוי בחי' פנימיות כו' וזה לעומת זה הוא בחי' עמלק הוא עורף הקשה שבקליפה דהיינו שגם אם לבבו יבין בעבודת ה' שכך יאתה כו' לא די שאינו מכריח את לבו לכופו ולהטותו לאהבת ה' אלא אף גם זאת שעושה ההפוך לגמרי. וזהו ויזנב כך כל הנחשלים אחריך דייקא בחי' אחוריים דקדושה. והנה זו היא רק בחי' חוצפה בלי טעם ובלי דעת שעושה ההפוך מן הרעת וזהו לשון עמלק ע"ם מל"ק שהוא בחי' מליקה וכריתה ממול העורף דקדושה שהוא המכרית ומפסיק הקשר וההתחברות שבין הראש ומוחין להתפשטותם בלב. וכך היה עמלק שידע וראה את כל הנסים שנעשו לישראל ואעפ"כ מלאו לבו לגשת אתם למלחמה. משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את ה' ובמופתים היה לב פרעה נכנע לולי כי ה' אמר כי אני הכבדתי את לבו וזה היה עונשו כו' כמבואר בספרים. וכן כל העכו"ם הקליפות מסתירים ומכסים מהם קדושת ה' מפני שמשוקעים בקליפות ההם. אבל ראשית גוים עמלק וזרעו של עמלק פי' הזריעה שלו שזרעה בישראל להיות להם בחי' זו וצריך להיות מלחמה בעמלק מדור דור שבכל דור יש בחי' יציאת מצרים וצריך ללכת תחלה בבחי' אחרי ה'.

והנה בזמן הגלו' מחה אמחה כו' מלחמה להוי"ה היינו בחי' אחוריים אבל והיה בהניח כו' אל ארץ טובה ורחבה אהבה בתענוגים תמחה מעצמך כו' וד"ל:

משחרב בהמ"ק יש כותל ומחיצה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. כי הגם שאין דבר חוצץ לפניו ית' ח"ו כי גם חשך לא יחשיך ממך הרי באמת לא אמרו בין אביהם שבשמים לישראל אלא בין ישראל לאביהם שבשמים. שהחיצה הוא בפני המקבלים. עונותיכם היו מבדילין ביניכם וכו'. שמונע את אור האהבה העליונה מישראל ואעפ"כ הוא מציץ מן החרכים וחלונות. חלונות הם חורים גדולים. וחרכים הם חורים קטנים וסדקים. דהיינו ע"י שבירת המחיצה לפתוח חלונות וחרכים שהם בחי' לב נשבר והרהורי תשובה הבאים לאדם לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה:

והנה עיקר המסך המבדיל ומחיצה המפסקת הוא ראשית גוים עמלק. שהוא ראש לשבעה גוים. וכתוב מלחמה לה' בעמלק מדר דר אפי' בזמן הזה שלא שייך מלחמת עמלק בגשמיות. מ"מ ברוחניות הנפש יש בחי' עמלק והיינו בחי' גסות הרוח בחוצפה וגבהות כמ"ש אם תגביה כנשר וגו' וממנה באות מדות רעות מבית ומבחוץ. מבית בפנימית הנפש גסות הלב ונצחנות וכיוצא בהן. ומבחוץ בבחי' חיצונית ההנהגת הגוף בפו"מ ברדיפת הכבוד ומלבושי בגדי כבוד ותפארת ולהתנהג בכבוד ותפארת וכיוצא בהן. ועל כוונה זו נעשו בגדי כוונה לכבוד ותפארת לאהרן ולבניו וגו'. להיות בחי' אתהפכא מן היש ולגרמיה שהוא בחי' עמלק שהוא ענין הגדלת היש בכל דרכיו והנהגותיו. וכך היתה מדתו של עמלק בזמן משה שהרי ישראל לא באו להלחם אתו ולא שמו לבם אליו רק הוא מעצמו ומאיליו בא לעורר מלחמת חנם מפני גדולתן של ישראל והאותות והמופתים שלא הי' יכול לסבול שיהיה איזה דבר גדול מבלעדו. וככה הוא בכל אדם שלא יוכל לסבול מי שיהיה גדול ממנו בעיני אלהים ואדם כו'. ועכ"פ שלא יהיה הוא קטן ושפל. לכן מיפה עצמו במלבושי כבוד כו'.